

Brusel 17. prosince 2024  
(OR. en)

16983/24

ELARG 189  
COWEB 218  
COEST 750

## VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

|             |                            |
|-------------|----------------------------|
| Odesílatel: | Generální sekretariát Rady |
| Příjemce:   | Delegace                   |
| Předmět:    | Závěry Rady o rozšíření    |

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o rozšíření ve znění schváleném Radou na zasedání dne 17. prosince 2024.

**RADA PRO OBECNÉ ZÁLEŽITOSTI**

**ZÁVĚRY RADY O ROZŠÍŘENÍ**

1. Rada bere náležitě na vědomí sdělení Komise ze dne 30. října 2024 o politice rozšíření EU, které zahrnuje zprávy o Černé Hoře, Srbsku, Albánii, Severní Makedonii, Bosně a Hercegovině, Kosovu\*, Turecku, Ukrajině, Moldavské republice (dále jen „Moldavsko“) a Gruzii.
2. Rada znovu potvrzuje, že je odhodlána pokračovat v procesu rozšíření v souladu s **obnoveným konsensem** ohledně rozšíření, který schválila Evropská rada v prosinci 2006, s následnými závěry Rady a Evropské rady, jakož i se **strategickou agendou EU na období 2024–2029 z června 2024**. V souladu s předchozími závěry Rady a v rámci kodaňských politických kritérií Rada znovu potvrzuje, že je třeba, aby existovaly spravedlivé a přesně vymezené podmínky a uplatňovala se zásada vlastních zásluh a reverzibility. Zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby EU mohla zachovat a prohlubovat svůj rozvoj, včetně své kapacity integrovat nové členy. Vítá novou dynamiku procesu rozšíření a zdůrazňuje, že partneři musí převzít odpovědnost a prokázat důvěryhodnost svých závazků a politické vůle tím, že provedou nezbytné reformy a dosáhnou hmatatelného pokroku v oblasti základních zásad.

---

\* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

3. Rozšíření představuje **geostrategickou investici do míru, bezpečnosti, stability a prosperity**. Je hnací silou umožňující zlepšení hospodářských a sociálních podmínek evropských občanů a zmenšení rozdílů mezi jednotlivými zeměmi a musí podporovat hodnoty, na nichž je Unie založena. Rozšíření EU přinese svým současným i budoucím členům dalekosáhlé socioekonomické výhody. EU i budoucí členské státy se musí výhledově na další rozšíření Unie připravit. Státy usilující o členství musí zintenzivnit své reformní úsilí, zejména v oblasti právního státu, a to v souladu s povahou přístupového procesu, který je založen na dosažených výsledcích, a za podpory EU. Souběžně s tím musí EU vytvořit nezbytné vnitřní podmínky a provést potřebné reformy, jak je uvedeno v Granadském prohlášení. Přispěje to k posílení EU i evropské suverenity.
4. Válečná agrese Ruska vůči Ukrajině zdůrazňuje význam rozšíření jako strategické priority EU. Rada **znovu zdůrazňuje**, že je plně a jednoznačně odhodlána podporovat **perspektivu členství západního Balkánu, Ukrajiny a Moldavska v EU**. Turecko zůstává kandidátskou zemí a klíčovým partnerem v mnoha oblastech společného zájmu. Rada připomíná, že kroky gruzínské vlády ohrožují evropskou cestu Gruzie a de facto se jimi zastavuje proces přistoupení, znovu vyjadřuje neochvějnou solidaritu EU s gruzínským lidem a její připravenost i nadále podporovat gruzínské obyvatelstvo na jeho evropské cestě, a vyjadřuje politování nad nedávným prohlášením gruzínské vlády o pozastavení jednání o přistoupení k EU do roku 2028.
5. Pro všechny partnery usilující o členství v EU zůstává otázkou zásadního významu respektování hodnot, na nichž je EU založena, a závazek k jejich prosazování, jakož i plnění povinností vyžadovaných pro členství v EU. Klíčovými referenčními kritérii, podle nichž je posuzován pokrok na cestě k členství v EU, zůstávají trvalé a nezvratné výsledky reforem v oblasti **základních zásad** včetně právního státu a základních práv, fungování demokratických institucí, veřejná správa a hospodářská kritéria. Doporučení Komise v těchto oblastech by měla být řešena prioritně.

6. Rada znovu opakuje, že **právní stát** je jednou ze základních hodnot, na nichž je EU založena, klíčovým aspektem demokratické transformace a nezbytným požadavkem pro pokrok na cestě k členství v EU.
7. Ústřední místo mezi hodnotami EU zaujímá ochrana **základních práv**. Rada bude nadále pozorně sledovat pokrok partnerů v této oblasti a připomíná, že obecnou prioritou jsou věrohodná opatření k řešení oznámených nedostatků. V této souvislosti Rada zdůrazňuje zejména význam dodržování práv dítěte a práv příslušníků menšin a osob ve zranitelném postavení, jako jsou Romové, osoby se zdravotním postižením, lesbické, gay, bisexuální, transgender a intersexuální (LGBTI) osoby a příslušníci národnostních menšin, jakož i význam nediskriminačního zacházení s nimi. Pokud jde o genderovou rovnost, Rada znovu opakuje, že je nezbytné zajistit, aby bylo posíleno postavení žen a dívek a aby mohly plně požívat svých základních práv. Rada připomíná, že svoboda projevu, ochrana novinářů a svoboda a pluralita médií jsou klíčovými pilíři demokratické společnosti, které musí partneři usilující o členství v EU zajistit. Základními prvky dobře fungující demokracie zůstávají také zajištění příznivého prostředí a výraznější úloha organizací občanské společnosti, a to i v rámci reformního procesu. Rada všechny partnery vyzývá, aby se urychleně zabývali oznámenými nedostatky a věnovali přitom zvláštní pozornost řešení systémových otázek, na něž upozornila Komise.
8. Rada rovněž zdůrazňuje, že je třeba, aby partneři dosáhli udržitelného pokroku v komplexní **reformě soudnictví, boji proti korupci včetně deoligarchizace a boji proti organizované trestné činnosti**. Zásadní význam má i nadále důsledné provádění reformy a dosažení trvalých výsledků v těchto kritických oblastech.
9. Pokud jde o západní Balkán, zásadními prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení jsou i nadále **dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce**. Rada konstatuje, že je stále třeba vyvíjet rozhodné úsilí na podporu **usmíření a regionální stability**. Důrazně partnery vybízí, aby vyřešili své dvoustranné spory a záležitosti, které mají kořeny v minulosti, a to v souladu s mezinárodním právem a zavedenými zásadami, včetně dohody o otázkách nástupnictví.

10. Zásadně důležité zůstává další posílení spolupráce v zahraničněpolitických otázkách a Rada očekává, že partneři zajistí plný soulad se **společnou zahraniční a bezpečnostní politikou** EU (SZBP), včetně omezujících opatření, která je klíčovým aspektem procesu integrace do EU a silným vyjádřením strategické volby partnera a jeho pozice v rámci společenství hodnot. EU nadále stojí při svých partnerech a poskytuje pomoc, a to zejména těm, kteří své postoje plně harmonizují. I nadále je nanejvýš důležité zabránit obcházení omezujících opatření EU, včetně těch, která byla přijata v reakci na válečnou agresi Ruska vůči Ukrajině. Rada vítá trvalý závazek partnerů ke společné bezpečnostní a obranné politice EU (SBOP), včetně příspěvků většiny z nich k misím a operacím EU.
11. Jednou z klíčových priorit je řešení výzev spojených s **hybridními hrozbami**. EU je odhodlána dále prohloubit spolupráci s partnery, mimo jiné v oblasti boje proti manipulaci s informacemi, včetně dezinformací. EU se snaží zintenzivnit svou spolupráci s partnery v boji proti nepravdivým ruským narativům a dezinformacím o válečné agresi Ruska vůči Ukrajině.
12. Zásadní význam má i nadále boj proti **terorismu, násilnému extremismu, radikalizaci a organizované trestné činnosti**. Rada je i nadále odhodlána ještě více prohlubovat úspěšnou spolupráci s partnery v těchto oblastech.
13. Jednou z naléhavých výzev zůstává **nelegální migrace**, jež vyžaduje trvalou spolupráci a koordinaci se všemi partnery. Rada opětovně oceňuje konstruktivní spolupráci partnerů ze západního Balkánu a rovněž oceňuje Turecko za jeho nepolevující úsilí při poskytování útočiště uprchlíkům, jejichž počet v této zemi patří k nejvyšším na světě.
14. Rada zdůrazňuje, že je zásadě důležité, aby partneři uvedli do souladu s EU svou **vízovou politiku**.

15. Rada očekává, že všichni partneři budou jasně a pravidelně **informovat** své občany o výhodách a povinnostech vyplývajících z jejich směřování do EU, jakož i o vlastním odhodlání prosazovat hodnoty EU a nezbytné reformy. EU současně posílí svou strategickou komunikaci o procesu rozšíření.
16. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada s uspokojením konstatuje, že většina partnerských ekonomik prokázala značnou odolnost navzdory probíhající válečné agresi Ruska vůči Ukrajině. Je důležité, aby partneři urychlili strukturální reformy, které jsou nezbytné pro udržitelný růst, a dosáhli pokroku při plnění hospodářských kritérií pro členství v EU.
17. EU bude i nadále na všech úrovních **podporovat** politickou, hospodářskou a sociální transformaci států usilujících o členství v závislosti na hmatatelném pokroku v oblasti právního státu a socioekonomických reforem, jakož i na dodržování hodnot, pravidel a norem EU ze strany partnerů. EU bude i nadále poskytovat podstatnou finanční pomoc partnerům v rámci Nástroje předvstupní pomoci (NPP) a Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa), jakož i technickou pomoc, zejména prostřednictvím twinningových nástrojů a nástroje TAIEX.
18. Rada je i nadále odhodlána přibližovat partnery k EU, připravit půdu pro přistoupení a přinést jejich občanům konkrétní výhody již během procesu rozšiřování. Vítá pokrok, jehož bylo v uplynulém roce dosaženo v postupné integraci. Rada bude nadále podporovat další pokrok v **postupné integraci**, a to v závislosti na dosažených výsledcích a vratným způsobem, v souladu se závěry Evropské rady z let 2022 a 2023 a na základě revidované metodiky rozšíření. Postupná integrace je i nadále podmíněna dosažením souladu s příslušným *acquis* EU. Rada zdůrazňuje, že je důležité plně využít potenciál stávajících právních nástrojů. V návaznosti na pokrok, jehož bylo dosud dosaženo, Rada se zájmem očekává posouzení dalších návrhů Komise.

19. Rada vítá probíhající provádění **plánu růstu pro západní Balkán a Nástroje pro Ukrajinu**, které jsou na dobré cestě k zajištění bezprecedentní finanční podpory a pomoci při reformách. Dále vítá ambiciózní programy reforem, které přijali partneři ze západního Balkánu, a Plán pro Ukrajinu, který přijala Ukrajina, a připomíná, že o platbách se rozhoduje v závislosti na účinném provádění reforem v nich uvedených. Rovněž vítá sdělení Komise o novém plánu růstu pro Moldavsko a rychlé přijetí vyjednávacího postoje Rady k návrhu o zřízení Nástroje pro reformy a růst pro Moldavsko s cílem dosáhnout co nejdříve politické dohody.

## ČERNÁ HORA

20. Rada vítá velmi pozitivní výsledky, pokud jde o plnění dlouhodobých reformních závazků. Oceňuje **cíl** vlády pokračovat v rychlém pokroku Černé Hory na její cestě do EU a vybízí všechny politické síly, aby pokračovaly v naplňování svého ambiciózního plánu v zájmu uzavření přístupových jednání.
21. Rada vítá **značný pokrok**, jehož bylo dosud dosaženo v přístupových jednáních, v jejichž rámci bylo otevřeno všech 33 prověřovaných kapitol a 6 kapitol bylo předběžně uzavřeno. Rada Černou Horu oceňuje zejména za celkové splnění prozatímních kritérií pro kapitoly 23 a 24 týkající se právního státu: jedná se o důležitý milník, který představuje začátek nové a závěrečné fáze přístupových jednání. Vybízí Černou Horu, aby urychleně přistoupila k provedení kritérií pro uzavření kapitol v souvislosti s kapitolami 23 a 24 týkajícími se právního státu. Vítá nedávné předběžné uzavření tří kapitol a se zájmem očekává, že co nejdříve bude možné předběžně uzavřít další kapitoly, jakmile budou splněny příslušné podmínky. Za předpokladu, že Černá Hora bude pokračovat v soustavném pokroku v reformách a uskuteční požadované reformy, je Rada připravena zahájit v patřičnou dobu přípravu za účelem vypracování návrhu přístupové smlouvy.

22. Rada vítá pokrok Černé Hory na cestě k obnovení **fungování hlavních justičních orgánů**, jehož cílem je urychlení a prohloubení provádění klíčových justičních reforem, přijetí nového strategického rámce a finalizace řady dosud neuskutečněných jmenování soudců a státních zástupců prostřednictvím transparentních postupů na základě zásluh. Tato opatření pomáhají zlepšit nezávislost, odpovědnost, nestrannost, integritu, účinnost a profesionalitu justičního systému. Rada vítá jmenování nového stálého předsedy Nejvyššího soudu.
23. Rada **vítá značný pokrok** a vybízí Černou Horu, aby pokračovala v reformním úsilí, zejména v klíčových oblastech, jako jsou svoboda projevu a médií včetně ochrany novinářů a **boj proti korupci a organizované trestné činnosti**, jakož i v reformách veřejné správy. Oceňuje dosažený pokrok, avšak znovu opakuje, že Černá Hora musí zlepšit výsledky v oblasti vyšetřování, stíhání, pravomocných odsouzení a zabavování a konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti a to i na vysoké úrovni. Černá Hora by rovněž měla dosáhnout pokroku v souvislosti s komplexní volební reformou, včetně změny svého zákona o financování politických subjektů tak, aby byl v souladu s evropskými normami, přičemž je třeba zajistit nezávislost volební komise a transparentnost seznamu voličů.
24. Rada uznává značný pokrok, jehož bylo dosaženo v oblasti řízení migrace, a současně zdůrazňuje, že je třeba zajistit plný soulad s **vízovou politikou EU** a posílit kapacity pro ochranu hranic.
25. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada vítá silné oživení a stabilní růst hospodářství, stabilitu bankovního a finančního sektoru a zlepšení situace na trhu práce. Vybízí Černou Horu, aby provedla potřebné strukturální reformy a aby mimo jiné snížila veřejný dluh a pokračovala v úsilí o posílení fiskální správy a transparentnosti.

26. Rada konstatuje, že zásadními prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení jsou i nadále **dobré sousedské vztahy** a regionální spolupráce.
27. Rada vyjadřuje Černé Hoře velké uznání za její konzistentní spolupráci v zahraničněpolitických otázkách a za pevný a dlouhodobě plný soulad se **SZBP EU**, a to i pokud jde o omezující opatření EU, jelikož se jedná o výrazný signál strategického závazku Černé Hory na její cestě do EU. Vítá rovněž pokračující aktivní účast Černé Hory na misích a operacích EU v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP).

## SRBSKO

28. Rada vítá skutečnost, že Srbsko znovu potvrdilo integraci do EU jako svůj strategický cíl, avšak zdůrazňuje, že je důležité, aby prokázalo silnou politickou vůli a konzistentnost při provádění reforem souvisejících s EU a aby o EU komunikovalo objektivně a jednoznačně.
29. Rada vítá **celkový pokrok**, jehož bylo dosud dosaženo v přístupových jednáních, v jejichž rámci bylo otevřeno 22 ze 35 kapitol jednání a 2 kapitoly byly předběžně uzavřeny. Připomíná, že celkové tempo přístupových jednání bude i nadále určováno pokrokem Srbska, pokud jde o právní stát a normalizaci vztahů s Kosovem.
30. Rada Srbsko vybízí, aby projevilo větší **politickou vůli** tím, že dále urychlí reformy a dosáhne konkrétních a hmatatelných výsledků v oblasti **základních zásad**, zejména tím, že se bude i nadále zaměřovat na splnění prozatímních kritérií pro kapitoly 23 a 24 týkající se právního státu. Rada bere náležitě na vědomí přijetí nové protikorupční strategie a prováděcích předpisů k zákonům, jimiž se provádějí ústavní změny. S uspokojením konstatuje, že bylo dosaženo určitého pokroku v boji proti korupci, avšak současně konstatuje, že bylo dosaženo jen omezeného pokroku v oblasti soudnictví a boje proti organizované trestné činnosti, a znovu opakuje, že je třeba v těchto oblastech zvýšit úsilí, mimo jiné dosažením výsledků, pokud jde o účinná vyšetřování, stíhání, pravomocná odsouzení, zmrazení a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti, a to i na vysoké úrovni.

31. Rada znovu vyjadřuje znepokojení nad skutečností, že nebylo dosaženo dostatečného pokroku při zlepšování **svobody projevu a nezávislosti médií**, a vyzývá Srbsko, aby provedlo přijaté právní předpisy v oblasti médií a zajistilo jejich další sblížení s *acquis* a normami EU a aby se aktivně zapojilo do předcházení všem formám dezinformací a zahraniční manipulaci s informacemi a do boje proti nim ve všech mediálních kanálech. Rovněž Srbsko vybízí, aby zajistilo příznivé prostředí a výraznější úlohu organizací občanské společnosti.
32. Srbsko také musí i nadále věnovat zvláštní pozornost plnému dodržování **základních práv**, včetně ochrany nejzranitelnějších skupin, jakož i nediskriminačnímu zacházení s příslušníky menšin na celém svém území.
33. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada vítá dobrou úroveň připravenosti, jíž Srbsko dosáhlo v souvislosti s rozvojem fungujícího tržního hospodářství, a vybízí Srbsko, aby nadále vyvíjelo úsilí o to, aby pokročilo ve své schopnosti vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v rámci Unie, a provedlo nezbytné strukturální reformy. Rada rovněž vítá posílenou spolupráci Srbska s EU, zejména strategické partnerství v oblasti udržitelných surovin.
34. Rada bere na vědomí posouzení Komise, podle něhož si Srbsko zachovává úroveň připravenosti v souvislosti s kritérii pro otevření **tematického okruhu 3** (Konkurenceschopnost a růst podporující začlenění). K otázce otevření tematického okruhu 3 se Rada vrátí na základě dalšího podstatného pokroku Srbska ve srovnání s posouzením uvedeným ve zprávě o rozšíření z roku 2024, zejména v souvislosti s oblastmi uvedenými v bodě 29 a v souladu s rámcem pro jednání.
35. Rada vítá skutečnost, že se Srbsko nadále angažuje v řadě iniciativ zaměřených na **regionální spolupráci**, a vybízí jej, aby dále posilovalo **dobré sousedské vztahy** a přispívalo ke stabilitě a usmíření se všemi partnery v regionu.

36. Rada nadále podtrhuje význam smysluplné regionální spolupráce při **vnitrostátním řešení válečných zločinů**, řešení zbývajících případů pohřešovaných osob a plné spolupráce s Mezinárodním reziduálním mechanismem pro trestní tribunály. Neměla by existovat žádná podpora pro odsouzené válečné zločince ani pro glorifikaci nebo popírání jejich zločinů.
37. Rada připomíná, že jedním ze základních prvků procesu přistoupení k EU je řádné fungování demokratických institucí, a bere na vědomí zprávy o **volbách** konaných v prosinci 2023 a červnu 2024, které byly vypracovány Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) / Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR). S ohledem na jejich zjištění vyžaduje volební proces konkrétní zlepšení a další reformy. Rada Srbsko důrazně vybízí, aby se zabývalo doporučeními OBSE/ODIHR a orgánů Rady Evropy, včetně doporučení týkajících se klíčových aspektů volebního procesu.
38. Rada vyjadřuje Srbsku uznání za to, že významně přispívá k řízení smíšených migračních toků směřujících do EU, a nadále zdůrazňuje, že je třeba, aby Srbsko dosáhlo dalšího pokroku v oblasti azylových řízení a plného souladu s **vízovou politikou** EU.
39. Rada znovu opakuje, že rozhodně očekává, že Srbsko jako nejvyšší prioritu zintenzivní úsilí o plné sladění s postoji a omezujícími opatřeními v rámci **SZBP EU**, mimo jiné vůči Rusku a Bělorusku. Vyzývá rovněž srbské orgány, aby se zdržely kroků a prohlášení směřujících proti postojům EU k zahraniční politice a dalším strategickým otázkám. Rada vítá humanitární a jinou pomoc, kterou Srbsko poskytuje Ukrajině, a vybízí Srbsko, aby pokračovalo v dobré spolupráci s EU s cílem zabránit obcházení omezujících opatření EU. Vítá pokračující aktivní účast Srbska na misích a operacích EU v rámci SBOP a jeho významné přispění k těmto misím a operacím.

40. Srbsko a Kosovo musejí pokračovat v trvalém úsilí o zmírnění napětí, zdržet se jednostranných a provokativních kroků, které by mohly vést k napětí a násilí, a vyvarovat se rozvratné rétoriky. Rada očekává, že Srbsko i Kosovo naleznou udržitelné řešení situace na severu Kosova, které zaručí bezpečnost, ochranu a participativní demokracii pro všechny občany, a to koordinovaným způsobem. Připomíná povinnost Srbska dodržovat v průběhu legislativního procesu dohody uzavřené v rámci dialogu.
41. Rada znovu důrazně odsuzuje násilné činy demonstrantů z řad kosovských Srbů vůči občanům, příslušníkům jednotek KFOR, donucovacím orgánům a médiím, k nimž došlo dne 29. května 2023, jakož i násilný útok na kosovskou policii, k němuž došlo dne 24. září 2023 na severu Kosova. Násilí nelze nijak ospravedlnit. Rada opakuje, že očekává, že Srbsko bude plně spolupracovat a přijme veškerá nezbytná opatření s cílem zadržet pachatele útoků z roku 2023 a urychleně je postavit před soud. Zdůrazňuje, že je třeba vyvodit plnou odpovědnost, a vyjadřuje hluboké politování nad tím, že Srbsko v tomto ohledu nepřijalo dostatečná opatření.
42. Rada bere na vědomí výzvu Srbska ze září 2024 k účasti kosovských Srbů v budoucích volbách v Kosovu a k opětovnému začlenění kosovských Srbů do všech kosovských institucí, které v roce 2022 opustili. Opakuje, že očekává, že Srbsko uskuteční jejich opětovné začlenění včas a urychleně bez předběžných podmínek v souladu s dohodami uzavřenými v rámci dialogu a při plném respektování právního rámce Kosova.
43. Rada očekává, že se Srbsko bez dalších odkladů zapojí v dobré víře do **dialogu zprostředkovaného EU** a dosáhne komplexní právně závazné dohody s Kosovem o normalizaci vztahů v souladu s mezinárodním právem a *acquis* EU. Normalizace vztahů a plnění závazků vyplývajících z dialogu jsou základními podmínkami na evropské cestě obou stran a v případě nedostatečného pokroku oběma stranám hrozí, že přijdou o významné příležitosti.

44. Rada vítá skutečnost, že Srbsko a Kosovo nedávno znovu potvrdily svůj závazek k procesu **normalizace vzájemných vztahů** a přislíbily, že se do tohoto procesu konstruktivně zapojí s cílem urychleně v něm pokročit. Vítá rovněž uzavření obchodní dohody o dodávkách elektřiny na severu Kosova v prosinci 2023 a vzájemné uznávání poznávacích značek, o němž bylo dosaženo dohody v lednu 2024.
45. Opakuje, že dohoda o cestě k normalizaci vztahů mezi Kosovem a Srbskem a její prováděcí příloha, přijaté v únoru a březnu 2023, musí být plně dodržovány a co nejdříve provedeny bez předběžných podmínek stejně jako veškeré závazky související s EU společně s dalšími nesplněnými závazky, jichž bylo dosaženo v rámci dialogu zprostředkovaného EU pod vedením vysokého představitele a podporovaného zvláštním zástupcem EU. To zahrnuje zřízení sdružení/společenství obcí se srbskou většinou na základě návrhu stanov, který stranám předložil zprostředkovatel EU. Očekává se, že v souladu s článkem 1 dohody o cestě k normalizaci vztahů začne Srbsko uznávat dokumenty a symboly Kosova. Rada znovu opakuje, že status struktur a služeb podporovaných Srbskem by měl být vyřešen v souladu s dohodami, jichž bylo dosaženo v rámci dialogu zprostředkovaného EU, a v souladu s kosovským právem.
46. Rada připomíná, že kritéria **kapitoly 35** přístupových jednání se Srbskem byla změněna tak, aby odrážela závazky Srbska uvedené v dohodě o cestě k normalizaci vztahů a její prováděcí příloze.

## ALBÁNIE

47. Rada vítá skutečnost, že na **přístupové konferenci** dne 15. října 2024 byl s Albánií otevřen tematický okruh týkající se základních zásad a v nedávné době rovněž tematický okruh týkající se vnějších vztahů. Oceňuje cíl vlády pokračovat v pokroku Albánie na její cestě do EU, vybízí všechny politické síly, aby pokračovaly v naplňování svého ambiciózního plánu v zájmu uzavření přístupových jednání, a se zájmem očekává, že co nejdříve bude moci otevřít další tematické okruhy jednání, jakmile budou splněny příslušné podmínky.

48. Rada konstatuje, že činnost **parlamentu** stále ovlivňuje politická polarizace, a připomíná, že zásadní význam pro pokrok v reformách souvisejících s EU má i nadále inkluzivní a konstruktivní politický dialog v zemi.
49. Rada vítá dosažený pokrok v oblasti reform, zejména v oblasti **základních zásad a právního státu**. Bere s uspokojením na vědomí, že Albánie pokračuje v provádění reformy justice, kterou je třeba konsolidovat, a dosáhnout tak dalšího zlepšení, pokud jde o nestrannost, nezávislost a profesionalitu justičního systému. Rada rovněž vítá pokrok v procesu prověřování, a zejména uzavření vyřizování věcí projednávaných v prvním stupni, a vybízí Albánii, aby celý proces včas dokončila. Rada znovu opakuje, že závazná rozhodnutí Ústavního soudu by měla být plně respektována a prováděna. Bere s uspokojením na vědomí dobré výsledky, jichž dosáhla zvláštní struktura pro boj proti korupci a organizované trestné činnosti (SPAK) a její příslušné soudy, a to i v případech korupce na vysoké úrovni, jakož i dobrou spolupráci s donucovacími orgány EU a členských států. Mělo by tomu tak být i nadále, včetně spolupráce v oblasti finančních vyšetřování. Rovněž jsou zapotřebí posílené kontroly a konsolidované kapacity na ochranu finančních zájmů EU. Rada připomíná, že je důležité pokračovat v úsilí o dosažení dobrých výsledků v souvislosti s bojem proti organizované trestné činnosti a korupci, a to i na vysoké úrovni. Rada vítá pokrok, jehož bylo dosaženo v oblasti reformy veřejné správy, a vybízí Albánii, aby v provádění pokračovala.

50. Rada Albánii vyzývá, aby nadále posilovala ochranu **základních práv**, včetně ochrany práv příslušníků menšin, a se znepokojením konstatuje, že v oblasti svobody médií, svobody projevu a práv příslušníků menšin nebylo dosaženo žádného pokroku. Albánie musí zintenzivnit úsilí o posílení nezávislosti a plurality médií tím, že zvýší transparentnost vlastnictví médií a zajistí bezpečné a zabezpečené prostředí pro novináře. Rada připomíná společný postoj EU k tematickému okruhu 1, vítá přijetí sekundárních právních předpisů týkajících se menšin a bere na vědomí závazek Albánie, že do konce roku urychleně přijme a provede zbývající prováděcí předpisy k rámcovému zákonu o ochraně příslušníků národnostních menšin z roku 2017, a to v souladu s evropskými normami a se zapojením všech příslušných zúčastněných stran. V tomto smyslu Rada vybízí, aby byla transparentním způsobem provedena komplexní pozemková reforma a konsolidace vlastnických práv. Je třeba dále posílit úlohu občanské společnosti a smysluplné konzultace.
51. Pokud jde o **volební reformy**, Rada zdůrazňuje, že zbývající doporučení OBSE/ODIHR a Benátské komise je třeba řešit inkluzivním a včasným způsobem.
52. Rada uznává pokrok, jehož bylo dosaženo v oblasti **migrace** a správy hranic, přičemž zdůrazňuje, že je třeba dosáhnout dalšího pokroku v oblasti azylových řízení a plného souladu s vízovou politikou EU.
53. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada vítá dobrou úroveň připravenosti, jíž Albánie dosáhla v souvislosti s rozvojem fungujícího tržního hospodářství, a vybízí Albánii, aby nadále vyvíjela úsilí o to, aby pokročila ve své schopnosti vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v rámci Unie, a provedla nezbytné strukturální reformy.
54. Rada vítá skutečnost, že se Albánie nadále konstruktivně účastní regionální spolupráce. Rada konstatuje, že zásadními prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení jsou i nadále **dobré sousedské vztahy** a regionální spolupráce.

55. Rada vyjadřuje Albánii velké uznání za její konzistentní spolupráci v zahraničněpolitických otázkách, a zejména za pevný a dlouhodobě plný soulad se **SZBP EU**, a to i pokud jde o omezující opatření EU, jelikož se jedná o výrazný signál strategického závazku Albánie na její cestě do EU. Vítá rovněž pokračující aktivní účast Albánie na misích a operacích EU v rámci SBOP a nové partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany mezi EU a Albánií, které vytváří předpoklady pro posílenou spolupráci v klíčových oblastech.

## **SEVERNÍ MAKEDONIE**

56. Rada vítá skutečnost, že nová vláda Severní Makedonie označila integraci do EU za svůj strategický cíl, připomíná však své závěry z července 2022 a konstatuje, že Severní Makedonie dosud nedokončila **ústavní změny**, k nimž se zavázala. Rada znovu opakuje výzvu Evropské rady určenou Severní Makedonii, **aby dokončení těchto změn urychlila**, a znovu zdůrazňuje, že jakmile Severní Makedonie splní svůj závazek, je v souladu se svými vnitřními postupy připravena bez dalších prodlev nebo dalšího politického rozhodnutí svolat příští mezivládní konferenci. Rada je připravena poté co nejdříve otevřít první tematický okruh jednání v souladu s rámcem pro jednání.
57. Rada vyzývá všechny strany v **parlamentu**, aby zajistily spolupráci napříč stranami se zaměřením na pokrok v provádění reforem, které souvisejí s EU.

58. Rada vítá úroveň připravenosti Severní Makedonie v klíčových oblastech. Konstatuje, že k urychlení provádění reforem souvisejících s EU, zejména v oblasti **základních zásad a právního státu**, v níž bylo dosud dosaženo jen omezeného pokroku, jsou stále zapotřebí trvalé a rozhodné kroky. Rada znovu opakuje, že Severní Makedonie musí dosáhnout výsledků, pokud jde o nezávislost, profesionalitu, účinnost a nestrannost soudnictví a reformu veřejné správy. Je třeba posílit Soudní radu v souladu s doporučeními mise EU pro vzájemné hodnocení z roku 2023. Musí být posílen boj proti korupci a organizované trestné činnosti. Rada je i nadále vážně znepokojena změnami trestního zákoníku, které se dotýkají velkého počtu případů korupce na vysoké úrovni. Vyzývá Severní Makedonii, aby přijala nový trestní zákoník v souladu s *acquis* EU a mezinárodními normami. Rovněž Severní Makedonii opětovně vyzývá, aby dále posílila **základní práva**, včetně práv příslušníků menšin nebo komunit, svobody médií a svobody projevu.
59. Rada vítá skutečnost, že nedávné parlamentní a prezidentské volby, které se konaly v roce 2024, byly založeny na soutěži mezi kandidáty, avšak konstatuje, že je třeba dosáhnout dalšího pokroku v oblasti **volební reformy**, včetně řešení zbývajících doporučení OBSE/ODIHR a Benátské komise.
60. Rada vyjadřuje Severní Makedonii uznání za její pokračující dobrou spolupráci v oblasti řízení **migrace**, správy hranic a sbližování s vízovou politikou EU.
61. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada vítá dobrou úroveň připravenosti a určitý pokrok, jichž Severní Makedonie dosáhla v souvislosti s rozvojem fungujícího tržního hospodářství, a vybízí Severní Makedonii, aby nadále vyvíjela úsilí o to, aby pokročila ve své schopnosti vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v rámci Unie, a provedla nezbytné strukturální reformy.

62. Rada konstatuje, že zásadními prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení jsou i nadále **dobré sousedské vztahy** a regionální spolupráce. Připomíná, že je důležité dosáhnout hmatatelných výsledků a v dobré víře provádět dvoustranné dohody, včetně Prespanské dohody s Řeckem a Smlouvy o přátelství, dobrých sousedských vztazích a spolupráci s Bulharskem, v souladu s rámcem pro jednání.
63. Rada vyjadřuje Severní Makedonii velké uznání za její konzistentní spolupráci v zahraničněpolitických otázkách, a zejména za pevný a dlouhodobě plný soulad se **SZBP EU**, a to i pokud jde o omezující opatření EU, jelikož se jedná o výrazný signál strategického závazku Severní Makedonie na její cestě do EU. Vítá rovněž pokračující aktivní účast Severní Makedonie na misích a operacích EU v rámci SBOP a nové partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany mezi EU a Severní Makedonií, které vytváří předpoklady pro posílenou spolupráci v klíčových oblastech.

## **BOSNA A HERCEGOVINA**

64. Rada vítá **rozhodnutí** Evropské rady ze zasedání ve dnech 21. a 22. března 2024 o **zahájení přístupových jednání** s Bosnou a Hercegovinou na základě doporučení Komise ze dne 12. března 2024. Očekává, že Bosna a Hercegovina učiní všechny příslušné kroky stanovené v doporučení Komise ze dne 12. října 2022, aby mohla Rada přijmout rámec pro jednání, jakmile budou splněny příslušné podmínky. Je třeba vyvinout další úsilí při plnění 14 klíčových priorit uvedených ve stanovisku Komise k žádosti této země o členství v EU, které Rada potvrdila v roce 2019, a to s přihlédnutím k závěrům Evropské rady z června 2022.

65. Rada vítá odhodlání politického vedení, které přineslo hmatatelné výsledky a přispělo k březnovému rozhodnutí zahájit přístupová jednání, avšak s politováním konstatuje, že tempo reform se od té doby zpomalilo. Naléhavě vyzývá všechny politické aktéry, aby obnovili zaměření země na pokrok na cestě do EU a aby přijali rozhodná opatření k provedení nezbytných reform. Bosna a Hercegovina by měla jmenovat hlavního vyjednavče a národního koordinátora nástroje předvstupní pomoci (NPP) pro NPP III a vypracovat národní program pro přijetí *acquis* EU. Rada připomíná, že je důležité zajistit soulad všech přijatých právních předpisů s *acquis* EU a evropskými normami, včetně doporučení Benátské komise.
66. Rada vítá skutečnost, že místní volby, které se v Bosně a Hercegovině konaly dne 6. října 2024 na základě zákona o volbách na celostátní úrovni, byly řízeny účinným způsobem umožňujícím soutěž mezi kandidáty, přičemž byla zohledněna některá dlouhodobá doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR). S odkazem na **institucionální mechanismy**, které byly stanoveny v Daytonské mírové dohodě, musí Bosna a Hercegovina provést další ústavní a volební reformy v zájmu zajištění rovnosti a nediskriminace všech občanů, zejména provedením judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Sejdić–Finci* i související judikatury. Rada opětovně vyzývá k inkluzivnímu procesu omezené ústavní a volební reformy, který by měl probíhat na základě skutečného dialogu a v souladu s evropskými normami s cílem odstranit z volebního procesu veškeré formy nerovnosti a diskriminace. Rovněž připomíná, že ještě zbývá v plném rozsahu provést řadu rozhodnutí ústavního soudu. Neměly by být podniknuty žádné kroky, které by provádění těchto rozhodnutí ztížily nebo dále prohloubily rozpory.
67. Rada opětovně prohlašuje, že je **jednoznačně odhodlána** podporovat perspektivu členství Bosny a Hercegoviny v EU jako jedné, sjednocené a svrchované země. Naléhavě vyzývá všechny politické aktéry v Bosně a Hercegovině, aby se zdrželi a zřekli provokativní rozvratné rétoriky a činů, včetně zpochybňování svrchovanosti, jednoty a územní celistvosti země, aby dodržovali zásadu rovnosti a nediskriminace vůči všem občanům všech konstitutivních národů a dalších a aby skoncovali s glorifikací odsouzených válečných zločinců a aktivně prosazovali usmíření.

68. Rada je nadále vážně znepokojena právními předpisy a iniciativami v *Republice srbské*, které jsou v rozporu se směřováním Bosny a Hercegoviny do EU, včetně separatistické rétoriky a zpochybňování ústavního pořádku země. Je třeba respektovat svrchovanost, územní celistvost, ústavní pořádek, včetně rozhodnutí Ústavního soudu, a mezinárodněprávní subjektivitu Bosny a Hercegoviny. Každý krok porušující tyto zásady bude mít vážné následky.
69. Rada konstatuje, že bylo dosaženo jen omezeného pokroku v oblasti soudnictví, zejména pokud jde o přijetí změn zákona o Vysoké radě pro soudnictví a státní zastupitelství týkajících se bezúhonnosti, a zdůrazňuje, že je třeba posílit **právní stát**, mimo jiné přijetím nového zákona o Vysoké radě pro soudnictví a státní zastupitelství a zákona o soudech. Plně respektována musí být rozhodnutí Ústavního soudu.
70. Rada konstatuje, že bylo vynaloženo omezené úsilí v oblasti **základních práv**, a opakuje svoji výzvu, aby Bosna a Hercegovina své úsilí v tomto ohledu výrazně zintenzivnila. Dále konstatuje, že v oblasti svobody projevu a médií a ochrany novinářů nebylo dosaženo žádného pokroku, a vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby zajistila plné dodržování, ochranu a podporu svobody shromažďování, sdružování a projevu a aby se zdržela dalších kroků, které by měly nepříznivý dopad na jejich výkon.
71. Rada s uspokojením konstatuje, že bylo dosaženo určitého pokroku v **boji proti korupci a organizované trestné činnosti**, zejména s ohledem na přijetí právních předpisů zaměřených na předcházení střetu zájmů a boj proti praní peněz a financování terorismu, jakož i podpis dohody Eurojustu o justiční spolupráci s EU. Vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby v těchto oblastech podnikla další rozhodné kroky, mimo tím, že dosáhne výsledků v oblasti vyšetřování a odsouzení, a to i na vysoké úrovni, a přijme zákon o ochraně osobních údajů.

72. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada Bosnu a Hercegovinu vybízí, aby posílila svou schopnost vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v rámci Unie a provedla nezbytné strukturální reformy.
73. Rada vítá skutečnost, že se nadále zlepšovalo řízení migrace, a vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby zajistila plný soulad s **vízovou politikou** EU a přijala zákon o ochraně hranic. Vítá také skutečnost, že pokročila jednání o dohodě o postavení jednotek agentury Frontex, a vyzývá k jejímu urychlenému podpisu.
74. Pokud jde o provádění **plánu růstu** pro západní Balkán, Rada Bosnu a Hercegovinu naléhavě vyzývá, aby bez dalších prodlev předložila svůj program reforem. Jedná se o základní obecný požadavek, jímž jsou podmíněny možné platby v rámci Nástroje pro reformy a růst, a Bosně a Hercegovině hrozí, že nedosáhne-li pokroku, přijde o významné výhody.
75. EU vyjadřuje solidaritu s Bosnou a Hercegovinou po ničivých **povodních** a sesuvech půdy, k nimž došlo dne 3. října 2024. EU poskytla mimořádnou pomoc prostřednictvím mechanismu civilní ochrany EU za účasti deseti členských států, jakož i prostřednictvím operace EUFOR Althea. Je připravena poskytnout další pomoc, jak bude třeba.
76. Rada vítá obnovení mandátu operace **EUFOR Althea**, která nadále hraje klíčovou úlohu v podpoře orgánů Bosny a Hercegoviny při udržování bezpečného a zabezpečeného prostředí pro všechny občany.
77. Rada opětovně zdůrazňuje význam pokračující spolupráce **mezinárodních aktérů** a vyjadřuje podporu misi vysokého představitele a jeho úřadu při plnění agendy 5 + 2.
78. Rada Bosnu a Hercegovinu znovu vyzývá, aby urychleně ratifikovala všechny regionální **dohody o mobilitě** v rámci berlínského procesu.
79. Rada oceňuje plný soulad Bosny a Hercegoviny se **SZBP EU**, který svědčí o jejím jasném odhodlání na cestě do EU, a vybízí ji, aby tento soulad zachovala a omezující opatření plně prováděla, a to i vůči Rusku a Bělorusku.

## KOSOVO

80. Rada vítá pokračující **odhodlání** Kosova ubírat se evropskou cestou a uskutečnit související reformy. EU bude Kosovu nadále pomáhat v jeho reformách a při jejich trvalém provádění, včetně reforem zaměřených na jeho evropské směřování. Rada vítá skutečnost, že pro kosovské občany vstoupilo v platnost uvolnění vízového režimu.
81. Rada s uspokojením konstatuje, že bylo dosaženo určitého pokroku v **boji proti organizované trestné činnosti**, zejména prostřednictvím intenzivnější spolupráce s Europolem, zatímco v souvislosti s **bojem proti korupci** a ochranou **základních práv** bylo dosaženo jen omezeného pokroku. Kosovo by mělo pokračovat v úsilí s cílem zajistit odpovědnost, nezávislost, účinnost a integritu justičního systému, chránit svobodu projevu a zajistit plný soulad právních předpisů v těchto oblastech s *acquis* EU a evropskými normami. Rada zdůrazňuje, že je důležité posílit veřejnou správu. Vybízí Kosovo, aby dosáhlo dalšího pokroku v zájmu účinného prosazování základních práv. V tomto ohledu Rada vítá provedení rozhodnutí Ústavního soudu o klášteře Dečani. Bere s uspokojením na vědomí, že Kosovo zřídilo ústřední sekretariát pro boj proti genderově podmíněnému násilí a jmenovalo národního koordinátora.
82. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada vítá značný pokrok, jehož Kosovo dosáhlo při rozvoji fungujícího tržního hospodářství, a vybízí jej, aby provedlo nezbytné strukturální reformy.
83. Rada vítá skutečnost, že parlamentní **volby**, které se budou konat v únoru 2025, proběhnou podle nového volebního rámce Kosova, který provádí doporučení vzešlá z po sobě jdoucích volebních pozorovatelských misí EU. Vyzývá Kosovo, aby pokračovalo v konsolidaci tohoto rámce, a zdůrazňuje význam transparentního, dobře řízeného a inkluzivního volebního procesu, který umožňuje soutěž kandidátů.

84. Rada je i nadále hluboce znepokojena situací na **severu Kosova**. Kosovo a Srbsko musejí pokračovat v trvalém úsilí o zmírnění napětí, zdržet se jednostranných a provokativních kroků, které by mohly vést k napětí a násilí, a vyvarovat se rozvratné rétoriky. Rada podporuje posílenou přítomnost sil KFOR, zejména na vymezených vnějších a vnitřních hranicích mezi Kosovem a Srbskem, jakož i stálou přítomnost na mostě v Mitrovici. Různá nekoordinovaná opatření Kosova, včetně těch, která jsou namířena proti strukturám a službám působícím v Kosovu a podporovaným ze strany Srbska, měla negativní dopad pro kosovské Srby i další komunity a jejich přístup k základním veřejným a sociálním službám. Rada očekává, že Kosovo i Srbsko naleznou udržitelné řešení situace na severu Kosova, které zaručí bezpečnost, ochranu a participativní demokracii pro všechny občany, a to koordinovaným způsobem.
85. Rada znovu důrazně odsuzuje násilné činy demonstrantů z řad kosovských Srbů vůči občanům, příslušníkům jednotek KFOR, donucovacím orgánům a médiím, k nimž došlo dne 29. května 2023, jakož i násilný útok na kosovskou policii, k němuž došlo dne 24. září 2023 na severu Kosova. Násilí nelze nijak ospravedlnit. Rada bere na vědomí probíhající soudní řízení v Kosovu a znovu zdůrazňuje, že je třeba zajistit odpovědnost.
86. Rada odsuzuje nedávný útok na kanál Iber Lepenc / Ibar Lepenac na severu Kosova a vyjadřuje solidaritu s lidmi, kteří byli v té souvislosti postiženi. Očekává, že pachatelé budou dopadeni a postaveni před soud. V tomto ohledu vyzývá všechny zúčastněné strany, aby plně spolupracovaly s příslušnými orgány.
87. Rada Kosovo vyzývá, aby umožnilo opětovné začlenění soudců, státních zástupců, policistů a dalších pracovníků z řad kosovských Srbů do všech kosovských orgánů, které v roce 2022 opustili. Očekává, že toto opětovné začlenění se uskuteční v souladu s dohodami uzavřenými v rámci dialogu a při plném respektování právního rámce Kosova. V souladu s prohlášením vysokého představitele jménem EU ze dne 3. června 2023 uplatňuje EU vůči Kosovu vratná opatření. Souběžně s dalšími kroky Kosova ke zmírnění napětí na severu země EU tato opatření postupně zruší. Rada bude těmito záležitostem nadále věnovat pozornost.

88. Rada vyjadřuje politování nad tím, že většina kosovských Srbů bojkotovala v dubnu 2024 hlasování o odvolání starostů. Je nezbytné uspořádat ve všech čtyřech severních obcích inkluzivní místní volby, a to za plné účasti kosovských Srbů a bez jakýchkoli předběžných podmínek. Všem oprávněným občanům by měl být umožněn výkon hlasovacího práva. Rada vybízí všechny členy Kosovského shromáždění z řad kosovských Srbů, aby se aktivně a konstruktivně zapojili do jeho činnosti.
89. Rada očekává, že se Kosovo bez dalších odkladů zapojí v dobré víře do **dialogu zprostředkovaného EU** a dosáhne komplexní právně závazné dohody se Srbskem o normalizaci vztahů v souladu s mezinárodním právem a *acquis* EU. Normalizace vztahů a plnění závazků vyplývajících z dialogu jsou základními podmínkami na evropské cestě obou stran a v případě nedostatečného pokroku oběma stranám hrozí, že přijdou o významné příležitosti.
90. Rada vítá skutečnost, že Kosovo a Srbsko nedávno znovu potvrdily svůj závazek k procesu normalizace vzájemných vztahů a přislíbily, že se do tohoto procesu konstruktivně zapojí s cílem urychleně v něm pokročit. Vítá rovněž uzavření obchodní dohody o dodávkách elektřiny na severu Kosova v prosinci 2023 a vzájemné uznávání poznávacích značek, o němž bylo dosaženo dohody v lednu 2024.
91. Opakuje, že dohoda o cestě k normalizaci vztahů mezi Kosovem a Srbskem a její prováděcí příloha, přijaté v únoru a březnu 2023, musí být plně dodržovány a co nejdříve provedeny bez předběžných podmínek stejně jako veškeré závazky související s EU společně s dalšími nesplněnými závazky, jichž bylo dosaženo v rámci dialogu zprostředkovaného EU pod vedením vysokého představitele a podporovaného zvláštním zástupcem EU.
92. To zahrnuje zřízení sdružení/společenství obcí se srbskou většinou, počínaje rozhodnutím kosovské vlády postoupit návrh stanov, který stranám předložil zprostředkovatel EU, bez dalšího odkladu Ústavnímu soudu Kosova. Rada znovu opakuje, že status struktur a služeb podporovaných Srbskem by měl být vyřešen v souladu s dohodami, jichž bylo dosaženo v rámci dialogu zprostředkovaného EU, a v souladu s kosovským právem.

93. Rada připomíná, že je třeba upravit agendu **zvláštní skupiny pro normalizaci** zaměřené na Kosovo tak, aby odrážela závazky Kosova uvedené v dohodě o cestě k normalizaci vztahů a její prováděcí příloze.
94. Rada opětovně zdůrazňuje význam činnosti **specializovaných senátů pro Kosovo a specializovaného státního zastupitelství** a vyjadřuje podporu jejich činnosti a dále zdůrazňuje, že je připravena být jim nápomocna při provádění jejich mandátu.
95. Rada připomíná význam úzké spolupráce Kosova s misí **EULEX**, jakož i s dalšími relevantními mezinárodními aktéry.
96. Rada vítá kroky, které Kosovo učinilo za účelem splnění svých závazků v rámci **CEFTA**, mimo jiné tím, že zrušilo své rozhodnutí zakázat dovoz zboží srbského původu. Tyto závazky by měly být co nejdříve v plném rozsahu splněny.
97. Rada velmi oceňuje skutečnost, že Kosovo odsoudilo válečnou agresi Ruska vůči Ukrajině, stejně jako jeho pokračující dobrovolnou harmonizaci se **SZBP EU** a provádění omezujících opatření EU; tyto skutečnosti jasně vyjadřují strategickou volbu Kosova a jeho místo ve společenství hodnot.

## **TURECKO**

98. V souladu se všemi předchozími závěry Rady a Evropské rady věnovanými vztahům s Tureckem Rada zdůrazňuje, že stabilní a bezpečné prostředí ve východním Středomoří a rozvoj spolupráce a vzájemně prospěšných vztahů s Tureckem jsou **strategickým zájmem EU**.
99. EU znovu opakuje, že v souladu se závěry Evropské rady z dubna 2024 je **připravena spolupracovat** s Tureckem v oblastech společného zájmu v rámci postupného, proporcionálního a vratného procesu, pokud budou splněny stanovené podmínky.

100. Rada bere náležitě na vědomí **konkrétní kroky**, které byly v této souvislosti učiněny, jako je uspořádání prvního dialogu na vysoké úrovni o obchodu, obnovení dialogu na vysoké úrovni o hospodářských otázkách a výzva Evropské investiční bance, aby posoudila podmínky pro postupné obnovení spolupráce v prioritních oblastech se zaměřením na soukromý sektor. Rovněž bere náležitě na vědomí pokračování dialogů o zahraniční politice a regionálních otázkách a dialogů na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem týkajících se odvětvových oblastí společného zájmu, uvedených v předchozích závěrech Evropské rady. Pro dosažení pokroku v různých oblastech spolupráce bude mít zásadní význam konstruktivní zapojení samotného Turecka. V tomto ohledu přikládá Evropská unie obzvláštní význam obnovení rozhovorů o urovnání kyperské otázky a pokroku v nich v rámci dalšího posílení spolupráce mezi EU a Tureckem.
101. Rada bere na vědomí **zlepšení vztahů** mezi Tureckem a Řeckem a očekává, že bude zachováno. Taktéž bere na vědomí zmírňování napětí ve východním Středomoří, ve kterém je třeba rovněž pokračovat.
102. Rada nadále očekává, že se Turecko jednoznačně zaváže k udržování **dobrých sousedských vztahů** a k mírovému urovnávání sporů, přičemž se v případě potřeby bude obracet na Mezinárodní soudní dvůr. Jak je uvedeno ve všech příslušných závěrech Rady, jakož i v prohlášení ze dne 21. září 2005, Rada opakuje, že Turecko musí ve vztahu ke všem členským státům plnit své povinnosti vyplývající z rámce pro jednání, včetně plného a nediskriminačního provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení. Zásadní význam má uznání všech členských států. Turecko musí normalizovat své vztahy s Kyperskou republikou a respektovat svrchovanost a územní celistvost všech členských států EU, jakož i veškerá jejich svrchovaná práva v souladu s právními předpisy EU a mezinárodními právními předpisy, včetně Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu.

103. Rada opakuje, že EU je plně odhodlána usilovat o **komplexní urovnání kyperského problému** na základě rámce dohodnutého na úrovni OSN v souladu se všemi příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN, se zásadami, na nichž je založena Unie, jakož i s *acquis*. I nadále je zásadně důležité, aby se Turecko zavázalo k mírovému urovnání, včetně jeho vnějších aspektů, a aktivně k němu přispělo. EU vítá nedávné kroky generálního tajemníka OSN směřující k obnovení rozhovorů o urovnání a je i nadále připravena hrát aktivní úlohu při podpoře všech fází procesu vedeného OSN všemi vhodnými prostředky, které má k dispozici. Rada připomíná význam statusu Varoši, odsuzuje veškerá jednostranná opatření Turecka, která jsou v rozporu s rezolucemi Rady bezpečnosti OSN, a opětovně vyzývá k jejich okamžitému zrušení. Rada Turecko vyzývá, aby dodržovalo všechny příslušné rezoluce Rady bezpečnosti OSN, zejména rezoluce 541, 550, 789 a 1251.
104. Rada připomíná závěry Rady a Evropské rady z předchozích let, jakož i související mezinárodní závazky Turecka a opětovně vyjadřuje vážné obavy ohledně přetrvávající a hluboce znepokojivé situace v oblasti **demokracie, právního státu a základních práv**. Obzvláště znepokojivá je pokračující systémová nedostatečná nezávislost a nepřiměřený tlak na soudnictví a celá řada omezení svobodného a bezpečného projevu, včetně svobody médií a šíření informací, jakož i odvolávání a výměny demokraticky zvolených starostů obcí. Rada se znepokojením konstatuje, že tlaku jsou i nadále vystavovány organizace občanské společnosti, zejména ty, které se zabývají právy žen a LGBTI osob a lidskými právy. Rada Turecko znovu vyzývá, aby intenzivněji spolupracovalo s **Radou Evropy** a jejími příslušnými subjekty a orgány, zabývalo se jejich klíčovými doporučeními, v plném rozsahu provádělo Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP) a další mezinárodní nástroje v oblasti lidských práv, jichž je Turecko smluvní stranou, a aby vykonávalo všechny rozsudky Evropského soudu pro lidská práva v souladu s článkem 46 EÚLP. Přetrvávající neuplatňování rozsudků EÚLP ze strany Turecka vyvolává otázky ohledně významu, jež Turecko přikládá právnímu státu a dodržování základních práv, jakož i svým mezinárodním závazkům. Rada vyzývá Turecko, aby urychleně zvrátilo negativní trendy ve všech těchto oblastech a věrohodně řešilo řadu závažných nedostatků identifikovaných ve zprávě Komise.

105. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada vítá posun směrem ke konvenčnějším a přísnějším hospodářským politikám od poloviny roku 2023. Vybízí Turecko, aby pokračovalo v provádění makroekonomických politik zaměřených na stabilitu a aby i nadále řešilo obavy týkající se řádného fungování tržního hospodářství, jakož i institucionálního a regulačního prostředí v Turecku.
106. **Prohlášení EU a Turecka** je i nadále klíčovým rámcem pro spolupráci v oblasti migrace a i nadále přináší výsledky. Turecko a EU pokračovaly ve spolupráci při podpoře uprchlíků a hostitelských komunit v Turecku. Rada opakuje, že je důležité zajistit plné a nediskriminační provádění prohlášení EU a Turecka, a to i vůči Kyperské republice, s cílem bez dalšího prodlení obnovit navracení a předcházet nelegálním vstupům. V této souvislosti rovněž zdůrazňuje, že je třeba, aby Turecko plně a účinně provádělo dohodu o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem a spolupracovalo se všemi členskými státy EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí a dále aby dosáhlo souladu s vízovou politikou EU.
107. Rada připomíná, že je třeba, aby Turecko plnilo své povinnosti týkající se provádění **celní unie mezi EU a Tureckem** a zajistilo její účinné uplatňování ve vztahu ke všem členským státům. Rada uznává, že v poslední době bylo dosaženo pokroku při řešení překážek obchodu a odstranění některých omezení, a očekává, že Turecko bude pokračovat v práci na odstranění zbývajících překážek obchodu a zintenzivní ji.
108. Rada oceňuje konkrétní opatření, která Turecko přijalo s cílem zastavit **obcházení sankcí EU** vůči Rusku přes jeho území; tato opatření je třeba provést a případně potřeby doplnit dalším úsilím. Zásadní význam má i nadále aktivní spolupráce s EU při předcházení obcházení sankcí EU, a to i pokud jde o zboží dvojího užití, jakož i předstíraný tranzit a zpětný vývoz zboží do Ruska prostřednictvím zprostředkovatelů ze třetích zemí, a při jejich odhalování. Vyzývá zvláštního vyslance EU pro sankce, aby vypracoval posouzení nastiňující výsledky opatření, která Turecko v tomto ohledu přijalo, a možné způsoby, jak zlepšit jejich efektivitu.

109. Rada si je vědoma důležité úlohy, již Turecko hrálo v Černomořské obilné iniciativě a v souvislosti s výměnou vězňů v kontextu válečné agrese Ruska vůči Ukrajině.
110. Rada vyjadřuje hluboké politování nad skutečností, že Turecko dosahuje jen ve velmi nízké míře souladu se **SZBP EU** a že se nepřipojilo k omezujícím opatřením EU, která byla přijata v reakci na válečnou agresi Ruska vůči Ukrajině, a znovu Turecko důrazně vyzývá, aby jako nejvyšší prioritu zintenzivnilo sladění s postoji a omezujícími opatřeními v rámci SZBP EU. Zahraniční politika Turecka je i nadále v rozporu s prioritami EU. Turecké orgány by se měly touto otázkou zabývat, mimo jiné v rámci dialogů mezi EU a Tureckem o zahraniční politice a regionálních otázkách.
111. Rada znovu potvrzuje závěry z předchozího roku a konstatuje, že přístupová jednání s Tureckem se fakticky zastavila a nelze uvažovat o otevření či uzavření žádných dalších kapitol.

## UKRAJINA

112. Rada opakuje, že důrazně **odsuzuje válečnou agresi Ruska** vůči Ukrajině, jež představuje zjevné porušení Charty OSN, a znovu potvrzuje, že trvale podporuje nezávislost, svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic i její přirozené právo na sebeobranu. Znovu zdůrazňuje odhodlání EU usilovat o komplexní, spravedlivý a trvalý mír založený na zásadách Charty OSN a mezinárodního práva v souladu s klíčovými zásadami a cíli ukrajinského mírového programu s tím, že žádnou iniciativu týkající se Ukrajiny nelze uskutečnit bez Ukrajiny, a znovu také potvrzuje neochvějný závazek EU poskytovat Ukrajině a jejímu lidu trvalou podporu, a to tak dlouho a tak intenzivně, jak bude třeba, a to i v souladu se společnými bezpečnostními závazky mezi EU a Ukrajinou, které byly podepsány v červnu 2024.

113. Rada znovu opakuje, že EU Ukrajinu a její směřování k přistoupení k EU neochvějně podporuje a oceňuje závazek Ukrajiny k reformnímu procesu EU. Rada vítá formální **zahájení přístupových jednání** s Ukrajinou v červnu 2024 a značný pokrok v reformách, jehož bylo dosaženo v uplynulém roce navzdory mimořádným výzvám v důsledku válečné agrese Ruska. Dále vítá skutečnost, že proces prověřování postupuje podle plánu, a se zájmem očekává jeho uzavření, jakož i následné kroky v procesu přistoupení Ukrajiny na základě otevření tematických okruhů, počínaje co nejrychlejším otevřením tematického okruhu týkajícího se základních zásad, jakmile budou splněny příslušné podmínky. Rada je i nadále odhodlána podporovat humanitární potřeby Ukrajiny, jakož i její obnovu, oživení a rekonstrukci, a vítá soulad mezi doporučeními Komise obsaženými v její zprávě o Ukrajině a Plánem pro Ukrajinu.
114. Rada bere s uspokojením na vědomí pokrok dosažený v důležitých oblastech reformy **právního státu a soudnictví a veřejné správy**, které mají i nadále zásadní význam pro posílení odolnosti Ukrajiny a pro další pokrok v procesu rozšíření. Vítá probíhající proces obměny orgánů soudní správy, zejména ukrajinské Nejvyšší soudní rady a Nejvyšší komise pro kvalifikaci soudců, a rovněž Ústavního soudu. I nadále je důležité provádět transparentní výběrová řízení na základě zásluh a mělo by se v nich pokračovat. Rada se zájmem očekává pokračující proces obměny soudních orgánů, zejména Nejvyššího soudu. Rovněž vítá skutečnost, že Ukrajina ratifikovala Římský statut Mezinárodního trestního soudu, a vyzývá Ukrajinu, aby učinila další kroky k zajištění plného souladu na vnitrostátní úrovni.
115. Rada vítá skutečnost, že byl zaveden legislativní a institucionální rámec pro **základní práva**, a se zájmem očekává jeho další provádění a konsolidaci. Rada Ukrajinu vybízí, aby i přes stávající výzvy způsobené válečnou agresí Ruska pokračovala v úsilí o posílení svobody projevu a médií v souladu s doporučeními Komise, mimo jiné aby nadále vyvíjela úsilí o zachování a postupné obnovení transparentního, pluralitního a nezávislého mediálního prostředí. Úsilí zaměřené na boj proti zahraničnímu vměšování a manipulaci s informacemi musí být v souladu s mezinárodními standardy v oblasti svobody projevu.

116. Rada bere náležitě na vědomí, že byly pozměněny právní předpisy týkající se ochrany **práv příslušníků národnostních menšin**. Provádění těchto právních předpisů, jakož i závazků přijatých Ukrajinou by mělo pokračovat v souladu s rámcem EU pro jednání.
117. Rada vítá pokrok Ukrajiny při zajišťování nezávislého a účinného fungování **protikorupčních** institucí. Rada Ukrajinu vyzývá, aby se nadále zabývala řešením zbývajících výzev a dále posílila svůj protikorupční institucionální rámec a řešila omezení v právních předpisech týkajících se trestního řízení, personální omezení a výsledky v případech korupce na vysoké úrovni. Rada dále Ukrajinu vybízí, aby výrazněji posílila finanční vyšetřování a opatření proti praní peněz.
118. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada si je vědoma, že Ukrajina čelí za současných okolností výjimečným obtížím, pokud jde o provádění měnové politiky a celkovou správu **ekonomických** záležitostí, a bere v tomto ohledu s uspokojením na vědomí, že Ukrajina dosáhla určitého pokroku na cestě k vytvoření fungujícího tržního hospodářství.
119. Rada oceňuje úsilí Ukrajiny o posílení **energetické bezpečnosti** a nezávislosti dodávek energie v kontextu přetrvávajících útoků Ruska na ukrajinskou energetickou a civilní infrastrukturu. EU je připravena i nadále poskytovat podporu s cílem urychleně zvýšit energetickou bezpečnost Ukrajiny a posílit odolnost ukrajinského energetického systému a rovněž poskytovat podporu na obnovu ukrajinské energetické infrastruktury.
120. Rada je nadále odhodlána výrazněji prohloubit **odvětvovou spolupráci EU** s Ukrajinou a její integraci do vnitřního trhu EU na základě posíleného provádění dohody o přidružení mezi EU a Ukrajinou, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu.
121. Rada vítá strategický závazek Ukrajiny ke směřování do EU a její vysokou míru souladu s postoji a omezujícími opatřeními v rámci **SZBP EU**. Vybízí Ukrajinu, aby v pozitivním trendu směřujícím k plnému sladění pokračovala, a to i v souladu se zásadami svrchovanosti a územní celistvosti všech států.

## MOLDAVSKO

122. Rada znovu opakuje, že EU neochvějně podporuje Moldavsko a jeho směřování k přistoupení k EU a oceňuje závazek Moldavska k reformnímu procesu EU. Rada vítá formální zahájení přístupových jednání s Moldavskem v červnu 2024 a značný pokrok v reformách, jehož bylo dosaženo v uplynulém roce navzdory významným výzvám v důsledku válečné agrese Ruska vůči Ukrajině a hybridních útoků proti samotnému Moldavsku. Dále vítá skutečnost, že proces prověřování postupuje podle plánu, a se zájmem očekává jeho uzavření, jakož i následné kroky v procesu přistoupení Moldavska na základě otevření tematických okruhů, počínaje co nejrychlejším otevřením tematického okruhu týkajícího se základních zásad, jakmile budou splněny příslušné podmínky.
123. Pokud jde o **základní zásady**, Rada zdůrazňuje význam pokračujícího pokroku v reformách, zejména v oblasti právního státu a základních práv, včetně práv příslušníků menšin.
124. Moldavsko by mělo navázat na významný dosažený pokrok a dále pokračovat v komplexní **reformě soudnictví**, včetně procesu prověřování, jakož i v **boji proti korupci**, se zaměřením na posílení příslušných institucí a další dosahování přesvědčivých výsledků v oblasti vyšetřování a odsouzení, včetně případů korupce na vysoké úrovni. Rada vítá systémový přístup Moldavska k deoligarchizaci a vybízí k dalšímu provádění souvisejícího akčního plánu.
125. Rada bere na vědomí předběžná zjištění OBSE/ODIHR, z nichž vyplývá, že prezidentské **volby a referendum o členství v EU** konané dne 20. října byly poklidné a dobře řízené, a to navzdory přetrvávajícím pokusům Ruska o využívání zahraniční manipulace s informacemi a vměšování k narušení demokratických procesů, mimo jiné prostřednictvím místních zástupných subjektů. Rada vítá výsledek referenda, v němž se znovu potvrzuje závazek Moldavska k jeho budoucnosti v EU.

126. Rada oceňuje odolnost Moldavska, které čelí bezprecedentním **hybridním** útokům Ruska, a znovu potvrzuje pokračující podporu ze strany EU, mimo jiné prostřednictvím partnerské mise EU v Moldavsku. S ohledem na nadcházející parlamentní volby, které se uskuteční v roce 2025, je obzvláště důležité bojovat proti vnějšímu zlovolnému vměšování, řešit dezinformace, které ovlivňují jeho občany, a podporovat účast voličů. Úsilí zaměřené na boj proti zahraničnímu vměšování a manipulaci s informacemi musí být v souladu s mezinárodními standardy v oblasti svobody projevu.
127. Rada vítá stabilní pokrok Moldavska na cestě ke zvýšení jeho **energetické bezpečnosti** a nezávislosti dodávek. EU je připravena tomuto odvětví i nadále poskytovat podporu. Moldavsko musí dále urychlit infrastrukturní projekty související s propojením elektroenergetických soustav, aby se snížila strukturální zranitelnost.
128. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada zdůrazňuje, že je důležité pokračovat v transformačních **hospodářských reformách**, odvětvové spolupráci a další integraci do vnitřního trhu EU, a to na základě posíleného provádění dohody o přidružení mezi EU a Moldavskem, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu. Vítá sdělení Komise o novém plánu růstu pro Moldavsko, jehož cílem je podpořit socioekonomické a základní reformy Moldavska a zlepšit přístup na jednotný trh EU.
129. Rada bere s uspokojením na vědomí trvalé úsilí Moldavska o posílení **veřejné správy** a rámce pro řízení veřejných financí. Na všech úrovních je třeba posílit správní a institucionální kapacitu. Měla by pokračovat systémová spolupráce s občanskou společností ohledně reforem.
130. Rada znovu opakuje, že je odhodlána podporovat svrchovanost a územní celistvost Moldavska v rámci jeho mezinárodně uznaných hranic.

131. Rada Moldavsku vyjadřuje velké uznání za jeho konzistentní spolupráci v zahraničněpolitických otázkách a za trvalé úsilí o plný soulad se **SZBP EU**, a to i pokud jde o omezující opatření EU, jelikož se jedná o výrazný signál strategického závazku Moldavska na jeho cestě do EU. Rada rovněž oceňuje významnou spolupráci s cílem zabránit obcházení sankcí vůči Rusku a Bělorusku a vítá pokračující aktivní účast Moldavska na misích a operacích EU v rámci SBOP. Vybízí Moldavsko, aby v pozitivním trendu směřujícím k plnému sladění pokračovalo, a to i v souladu se zásadami svrchovanosti a územní celistvosti všech států. Rada vítá partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany mezi EU a Moldavskem, které vytváří předpoklady pro intenzivnější spolupráci v klíčových oblastech.

## **GRUZIE**

132. S ohledem na nedávné závěry Evropské rady Rada znovu potvrzuje, že Unie je připravena podporovat gruzínský lid na jeho evropské cestě. Zároveň znovu opakuje, že je EU vážně znepokojena kroky gruzínské vlády, včetně přijetí zákona o transparentnosti zahraničního vlivu a dalších právních předpisů, které jsou v rozporu s hodnotami a zásadami, na nichž je EU založena, a které s ohledem na kroky stanovené v doporučení Komise o statusu kandidátské země představují posun zpět. Rada připomíná, že Evropská rada na zasedáních v červnu a říjnu 2024 konstatovala, že tyto kroky ohrožují evropskou cestu Gruzie a de facto se jimi zastavuje proces přistoupení. Vyjadřuje politování nad nedávným rozhodnutím gruzínské vlády pozastavit proces přistoupení země k EU do roku 2028.

133. Rada důrazně odsuzuje násilí vůči pokojným demonstrantům, zástupcům médií a politikům. Gruzínské orgány musí respektovat právo na svobodu shromažďování a projevu a zdržet se používání síly. Všechny násilné činy musí být vyšetřeny a odpovědné osoby musí být pohnány k odpovědnosti.

134. Rada vyzývá gruzínské orgány, aby se urychleně navrátily na cestu směřující do EU a přijaly **demokratické, komplexní a udržitelné reformy** v souladu s hlavními zásadami evropské integrace. Zdůrazňuje, že je důležité se navrátit k provádění devíti kroků uvedených ve sdělení Komise o rozšíření z roku 2023.
135. Rada je hluboce znepokojena zhoršením situace v oblasti **demokracie, právního státu a základních práv**. Gruzie musí zaručit plné dodržování základních práv, včetně svobody projevu a shromažďování, a svobodu, nezávislost a pluralitu médií, **jakož i práva LGBTI osob**.
136. Je třeba skoncovat se zastrašováním, násilím a diskriminací vůči představitelům gruzínské občanské společnosti, politickým lídrům, občanským aktivistům a novinářům v Gruzii. Rada připomíná, že klíčovou součástí každého demokratického systému je **fungující občanská společnost**, a vyzývá Gruzii, aby zajistila, že její dynamická občanská společnost bude moci fungovat bez omezení a že se bude moci aktivně, inkluzivně a smysluplně zapojit do procesu tvorby politik.
137. Rada bere s vážným znepokojením na vědomí předběžná zjištění OBSE/ODIHR, z nichž vyplývá, že parlamentní **volby** konané dne 26. října se vyznačovaly řadou nedostatků a napjatým a vysoce polarizovaným prostředím. V zájmu zlepšení podmínek pro řádné fungování demokratických institucí Rada Gruzii důrazně vybízí, aby volební nesrovnalosti a obvinění z nich prošetřila a vyřešila a aby se zabývala těmito i dalšími doporučeními OBSE/ODIHR a orgánů Rady Evropy, a rovněž připomíná, že jedním ze zmíněných devíti kroků je komplexní volební reforma.
138. Rada gruzínské orgány vyzývá, aby přijaly konkrétní opatření v zájmu překonání rostoucí **polarizace** a zdržely se kroků, které by mohly dále prohloubit politické napětí, jako jsou rétorika a dezinformace namířené proti EU.

139. Rada vyjadřuje politování nad zhoršením **fungování soudnictví** a nad rostoucí nedostatečnou nezávislostí institucí obecně. Nadále je třeba vyvíjet značné úsilí o komplexní reformu soudnictví v souladu s evropskými normami a doporučeními Benátské komise. Stejně důležité je dosáhnout přesvědčivých výsledků v boji proti korupci a organizované trestné činnosti a provádět deoligarchizační opatření.
140. Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Rada bere na vědomí nepříliš vysokou úroveň připravenosti a jen omezený pokrok při rozvoji fungujícího tržního hospodářství. Oceňuje pokračující provádění zdravé fiskální a měnové politiky a vybízí Gruzii, aby posílila nezávislost centrální banky a provedla další nezbytné strukturální reformy.
141. Rada Gruzii vyzývá, aby urychleně splnila zbývající kritéria pro uvolnění **vízového** režimu, mimo jiné dosažením souladu s vízovou politikou EU, řešením neopodstatněných žádostí o azyl a zajištěním souladu s požadavky v oblasti základních práv.
142. Rada bere na vědomí pokračující provádění **dohody o přidružení** mezi EU a Gruzii ze strany Gruzie, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu.
143. Rada znovu potvrzuje, že EU podporuje **svrchovanost, nezávislost a územní celistvost** Gruzie v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic, a zdůrazňuje, že EU je i nadále pevně odhodlána prosazovat mírové řešení konfliktu a svou politiku neuznávání a angažovanosti, mimo jiné prostřednictvím přítomnosti pozorovatelské mise EU v Gruzii.
144. Rada znovu opakuje, že rozhodně očekává, že Gruzie jako nejvyšší prioritu výrazně zintenzivní úsilí o plné sladění s postoji a omezujícími opatřeními v rámci **SZBP EU**, mimo jiné vůči Rusku a Bělorusku, a to v souladu se zásadami svrchovanosti a územní celistvosti všech států. Rovněž vyzývá gruzínské orgány, aby se zdržely kroků a prohlášení směřujících proti postojům EU k zahraniční politice. Rada Gruzii vybízí, aby pokračovala ve spolupráci s cílem zabránit obcházení omezujících opatření EU.
-